

Makale tarihçesi: Alındı: 1 Şubat 2023 Kabul edildi: 3 Nisan 2023

DOI: <https://doi.org/10.33182/gd.v10i1.863>

Turizm, Küresel İnsan Hareketliliği ve Kültürleşme

M. Fuat Levendoğlu¹

Öz

Bu çalışmada küreselleşme ve küresel insan hareketliliği kaynaklı kültürleşme kavramı, özellikle sosyal antropoloji disiplini çerçevesinde değerlendirilmiştir. Kültürleşme kavramının tanımı ve tarihçesi üzerinde durularak, kavramın antropoloji ile ilişkisi açıklanmaya çalışılmıştır. Ayrıca; göç ve göçmenler bakımından kültürleşme olgusu tartışılarak, çeşitli coğrafyalardaki turizm ve seyahat organizasyonlarında gerçekleşen kültürel insan teması sonucu ortaya çıkan kültürleşmelerden örnekler verilmiştir. Yine kültürleşme kavramı çerçevesinde asimilasyon, gönüllü asimilasyon, senkretizm, etnik kimlik ve kültür şoku kavramları da ele alınarak, kültürleşme sonucu ortaya çıkan insan ilişkileri ve toplumsal davranışlar gözden geçirilmiştir.

Son yıllarda bilimsel anlamda kültürleşme süreçlerini anlama yönündeki çalışmalarda büyük mesafeler kat edilmiştir. Bugüne kadar kültürleşme konusunda yapılan araştırmaların çoğu, azınlık gruplarının tutum ve tercihlerini ön planda tutmuştur. Azınlıkların baskın kültürlerle uyumu, kültürlerarasılık, çokkültürlülük, toplumsal çeşitlilik ve etnik farklılık, yine son zamanlarda sosyal araştırmalarda önemli bir yere sahip olmuştur. Toplamların veya kültürlerin teması sonucu, ya bir kültürde ya da temas eden her bir kültürde, kültürleşme olgusu veya kültürel değişme gerçekleşebilir. Ve genellikle kültürleşme süreçleri sonrasi, bireylerin davranış, tutum, biliş, kişilik, dil, ilişki ve kültürel yönelimleri etkilenip değişebilir veya senkretik yapılar oluşabilir.

Anahtar Kelimeler: Kültürleşme; küreselleşme; göç; göçmen; turizm; antropoloji

ABSTRACT IN ENGLISH

Tourism, Global Human Mobility and Acculturation

In this study, the concept of acculturation originating from globalization and global human mobility has been evaluated, especially within the framework of the social anthropology discipline. By emphasizing the definition and history of the concept of acculturation, the relationship between the concept and anthropology has been tried to be explained. Moreover, The phenomenon of acculturation in terms of immigration and immigrants is discussed, and examples of acculturation that occur due to human cultural contact in tourism and travel organizations in various geographies are given. Again, within the acculturation framework, the concepts of assimilation, voluntary assimilation, syncretism, ethnic identity, and culture shock were also discussed, and human relations and social behaviors that emerged due to acculturation were reviewed.

In recent years, studies on understanding acculturation processes in a scientific sense have also made great strides. Most of the research on acculturation to date has prioritized the attitudes and preferences of minority groups. Adaptation of minorities to dominant cultures, interculturality, multiculturalism, social diversity, and the ethnic difference has recently had an important place in social studies. As a result of the contact of societies or cultures, acculturation phenomenon or cultural change can occur either in a culture or in each culture that comes into contact.

¹ Dr. Öğretim Üyesi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Antropoloji Bölümü, Türkiye.

E-mail: fuatlevendoglu@gmail.com

And generally, after acculturation processes, individuals' behavior, attitude, cognition, personality, language, relationship, and cultural orientation may be affected, and changed or syncretic structures may occur.

Keywords: *Acculturation; globalization; migration; immigrant; tourism; anthropology*

Giriş

İçinde bulunduğumuz yüzyılın en büyük insan hareketliliği, yerkürenin doğusundan batısına doğru gerçekleşen ve gerçekleşmeye devam eden göç akınıdır. Başta göçün itici güçlerinden olan, insanların hayati gerekçelerini ön planda tutarak daha konforlu yaşam arzularını da içeren göçün çekici güçleri de yaşanan coğrafyaların terkedilip, yeni yerleşim alanlarına doğru göç etmelerine neden olmaktadır. Göçün nedenleri, öncesi, sonrası ve nihayetinde yaşanan sosyal-kültürel değişimler/oluşumlar, göç ile ilintili birçok alanın bir bütün olarak değerlendirilmesini mecbur kılmaktadır.

Neredeyse tüm toplumları etkisi altına alan küreselleşme gerçeği, insanların yaşam aktivitelerinin tümünü etkiler. Gündelik hayattan teknolojik gelişmeler ışığında oluşan sosyo-ekonomik faaliyetlere kadar, toplumsal alandaki yaşayışa etki edip, yeni düzenlemelerin ortaya çıkmasına sebep teşkil eden küreselleşme, bir nevi siyasal niteliklere de sahiptir.

Küreselleşme, insanlar ve onların değerleri, fikirleri ve yaşam tarzları arasındaki bağlantıları benzeri görülmemiş şekillerde artırmıştır (United Nations Development Programme, 2004, s.85). Dünya seyahati, küresel iletişim, kitle iletişim araçları ve kültürel malların akışındaki gelişmelerle birlikte, hemen hemen herkes kültürlerarası temas ve küreselleşmeden etkilenmektedir (Şeker, 2022; Arnett, 2002; Rudmin, 2003; Ward, 2008). Özellikle ergenler bu küresel ağlara ve kültürlere dalmış ve yetişkinlerinkine benzer bir tüketici pazarını temsil etmektedirler (United Nations Development Programme, 1998). Sonuç olarak, kültürler ve kimlikler, bu değişim ve gelişmelere uyum sağlamak için sürekli müzakere edilmekte ve yeniden tanımlanmaktadır.

Bu tanımlama süreçlerinde özellikle en çok ele alınan kültürleşme yaklaşımı olan Berry'nin (1997) modeli, azınlık bireylerinin, bir yanda kendi etnik miras, inanç ve geleneklerinin sürdürülmesiyle, diğer yanda da egemen kültür ya da toplumunkileri benimsemeyle ilgili iki konuyla ilgilendiğini öne sürmektedir. Bu kararın sonucunun, asimilasyon, bütünleşme, ayrışma ve marjinalleşme olmak üzere dört farklı kültürleşme yönelimi olduğu söylenebilir. Bütünleşme yönelimi tipik olarak en olumlu uyumu ve psikolojik iyi oluşu sağlarken, marjinalleşme ise en az uyuma işaret eden yönelim olarak kabul edilmiştir (Berry, 1990; Berry, Phinney, Sam ve Vedder, 2006; Dona ve Berry, 1994; Farver, Bhadha ve Narang, 2002; Leibkind, 2001).

Yeryüzünde, çoğu coğrafi bölgede varlığını hissettiğimiz küreselleşme ve küresel insan hareketliliği sonucu oluşan kültürleşme olgusu, insanlar ve toplumlar üzerinde senkretik kültürel yapıların oluşması anlamına gelir. Antropoloji literatüründe "karışarak bozulma" (Emiroğlu vd., 2003, s. 731) anlamında kullanılan senkretizm; insanların, toplumların ve dolayısıyla kültürlerin çeşitli nedenlerle karşılaşması sonucu ortaya çıkan yeni durumlara karşılık gelir.

Belli coğrafi, ekonomik ve dilbilimsel etmenler, göç, ticaret, ortak yerleşim, kolonizasyon vb. nedenlerle kültürler arasında bir temas olduğu zaman senkretizm olasılıkları ve biçimleri artar. Farklı dinlerde senkretizm, tanrıların, dinsel biçimlerin ve yorumların ödünç alınması, kültürlerin özdeşleştirilmesi sonucu meydana gelen değişimlerle ortaya çıkar. Hemen tüm medeniyetlerde,

özellikle kültürleşme sonucunda yabancı ve yerli öğelerden oluşmuş dinsel sentezler vardır. Bir kültürden bir başkasına ritüeller taşınmıştır. Fakat bu olaya imkân veren temel nedenlerden biri de, dinsel hoşgörü siyasetidir. Senkretizm dinlerin misyonerlik faaliyetlerinde, dinin genel açıklama sürecinde ve adaptasyon biçiminde önemli bir rol oynar... Nitekim kültürleşme, iki ya da daha fazla sayıdaki kültür grubunun aşağı yukarı sürekli ilişki ve etkileşimi sonucunda, gruplardan birisinin ötekine ait kültürel öğeleri kabul etmesi ve ortaya yeni bir kültür bileşiminin çıkması süreci olarak tanımlanabilir. Kültürleşme, genel anlamıyla, başka bir kültürle ilişki veya alış veriş sonucu ortaya çıkan bir tür kültür değişmesidir. Buna bağlı olarak dinsel alanda senkretizm de, farklı dinsel geleneklerin birbirlerini etkilemesi sonucu oluşan yeni kültürel yapıları, dinsel kurumları, inanç öğelerini tanımlamada kullanılan bir kavram olarak karşımıza çıkar ki bu da kavramın kültürleşme süreciyle örtüşen içeriğini açığa çıkarmaktadır (Emiroğlu vd., 2003, s. 732).

Kültürleşme Nedir?

Kültürleşmeyi en genel anlamıyla; “iki ya da daha fazla kültürün çeşitli şekillerde karşılıklı temas içine girmeleri sonucunda, bu kültürlerin birbirlerinden kültür öğeleri almaları ve bu öğelerin her birine ait öğeler haline gelmesi” (Emiroğlu vd., 2003, s. 537) şeklinde tanımlayabiliriz. “Bu temaslar genellikle göç, savaş, komşuluk, ticaret gibi toplumsal süreçler yoluyla kurulur. Belirli bir zaman geçtikten sonra kültürleşme yoluyla edinilen kültür öğelerinin kökensel olarak hangi kültüre ait olduğu muğlaklaşır, hatta unutulur ve o öğe kültürlerin ortak malı haline gelir. Uluslaşma dönemlerinde, kültürleşme yoluyla edinilmiş öğelerin sahipliği, milliyetçilikler için önemli bir sorun alanı haline gelir. Cacak’ın, Karagöz ve Hacivat’ın Türk mü yoksa Yunan mı olduğu, Mevlâna’nın Türk kültür alanına mı yoksa İran kültür alanına mı dâhil olduğu hep bu dönemlerde sorunlaşmış ve bir çekişme konusu olmuştur. Oysa bu öğelerin kime ait olduğu, uluslaşma dönemi öncesinde hiç de önemli değildir ve içinde yaşadıkları toplumların yaşam biçimlerinin ortak bir parçası olarak, bir bilinç yüklenmeden yaşanırlar” (Emiroğlu vd., 2003, s. 537).

Gadd (akt. Rudmin, 2003), arkeolojik kanıtların kültürleşmelerin antik tarihte evrensel olduğunu gösterdiğini bildirmiştir. Sümerler MÖ 2370’de yabancıların geleneksel kültürünü korumak için bir yasa çıkardılar. Smith (akt. Rudmin, 2003), MÖ ikinci binyılda Mısır İmparatorluğunun kurallarını kültürleşmekten diğer kültürel grupları asimile etmeye doğru değiştirdiğini belirtir. Wiseman (akt. Rudmin, 2003), Babil hükümdarlarının MÖ 1780’de farklı kültürlerden insanları bütünleştirmek için kanunlar koyduğunu ileri sürer. Munn-Rankin (akt. Rudmin, 2003), Pers İmparatorluğu’nun MÖ 6. yüzyılda çok kültürlü imparatorlukları için liberal ve hoşgörülü kültürleşme politikasını sağlamlaştırması başardığını belirtir.

Kültürleşme kavramına ilgi 70’lerin sonunda ve 80’lerin başında ortaya çıktı (örneğin; Berry, 1980). Dörtlü model, etnik veya kültürel azınlık üyelerinin (örneğin göçmenler) menşecültürlerini sürdürmeyi seçebileceklerini (ya da yapmayabileceklerini) ve - bu seçimden oldukça bağımsız olarak - çoğunluk grubu ve/veya çoğunluk kültürünü benimsemek onların üyeleriyle temas kurmayı seçebileceklerini (ya da etmeyeceklerini) önermektedir. Bu seçeneklerin kombinasyonu, dört kültürleşme stratejisinden birinin tercih edilmesine yol açar: bütünleşme (burada kültürün sürdürülmesi, temas/kültür benimseme ile birleştirilir), asimilasyon (kültür korunması yok, temas/kültür benimseme), ayrışma (kültür korunuyor ancak temas yok/ kültürün benimsenmesi) ve marjinalleşme (hem kültürün sürdürülmesinin hem de temasın/kültürün benimsenmesinin reddedilmesi). Bu kültürleşme araştırması

alanının gelişimi, son yıllarda küresel göçte hızlı bir artışla aynı zamana denk gelmiştir (United Nations, 2020). Azınlık üyeleri, kimliklerini özellikle etnik çatışmalar ışığında, güncel ve alakalı hale getirmiştir (Tajfel ve Turner, 1979). Sonuçta uluslararası göçün yavaşladığına dair bir işaret yok ve kültürel farklılıkları yönetmenin yolları dünya çapında önemli bir konu olmaya devam edecektir.

Bilim topluluğu, son 40 yılda kültürleşme süreçlerini anlamada önemli ilerlemeler kaydetmiştir. Ancak bugüne kadar yapılan araştırmalar neredeyse tamamen azınlık grubuyla ilgili tutum ve tercihlere odaklanmıştır. Azınlık grubunun çoğunluk kültürüne uyum sağlamak için değişmesi talepleri veya - siyasi yelpazenin diğer ucunda - çok kültürlülük veya kültürlerarasılık modelleri içinde toplumsal çeşitliliği ve etnik farklılığı besleme ve azınlık üyelerinin farklı kimliklerini korumalarına izin verme arzusu, sadece siyasi söylem ve medyaya değil, aynı zamanda sosyal bilimsel araştırmalara da hakim olmuştur (örneğin, Barrett, 2013; Cuadrado ve diğ., 2021; Urbola ve diğ., 2017, 2018; Verkuyten, 2005; Verkuyten ve Yogeewaran, 2020). Çalışmalar dört geniş konuyu ele almıştır: azınlık üyelerinin azınlık kültürleriyle ilgili tercih ettikleri; çoğunluk üyelerinin azınlık kültürüyle ilgili tercihleri (örneğin, azınlık üyelerinin asimile olması gerektiğini düşünüyorlar mı); azınlık üyelerinin çoğunluğun azınlık kültürüyle ilgili olarak ne istediğini ve çoğunluk üyelerinin azınlık kültürüyle ilgili olarak azınlığın ne istediğini algıladıkları. Bu dört konunun hepsinde, çoğunluk kültüründen ziyade azınlık üzerine odaklanıldığı görülmektedir. Bu nedenle, araştırma oldukça tek taraflı olmuştur: çoğunluk grup üyeleri arasındaki potansiyel değişikliklere (veya bunların eksikliğine) yönelik tutumların yanı sıra bu algılardan kaynaklanan davranışsal sonuçlar ve tutumlar göz ardı edilirken, öncelikle azınlık grup üyeleri arasındaki değişime odaklanılmıştır.

Redfield, Linton ve Herskovits (1936) tarafından kültürleşmenin klasik bir tanımı şu şekilde önerilmiştir: "...farklı kültürlerle sahip birey gruplarının, gruplardan birinin veya her ikisinin orijinal kültür kalıplarında ardı sıra gelen değişikliklerle sürekli ilk elden temasa geçmesiyle sonuçlanan fenomenler" (s. 149).

Geleneksel olarak kültürleşmenin iki modeli vardır: tek boyutlu ve iki boyutlu (Liebkind, 2001; Sam, 2006). İlk model, göçmen veya etnik azınlık grupları ev sahibi kültürle temasa geçtikçe, baskın kültüre tamamen daldıkça kendi etnik veya miras kültürleriyle özdeşleşmelerinin zayıflayacağını varsayar. Bu modelin önemli bir sınırlaması, kültürel temasın bir yanda miras kültürünün devamlılığı ve diğer yanda çoğunluk kültürünün tam olarak benimsenmesi boyunca uzandığı varsayımdır. Sonuç olarak, bir birey bir kültürü ne kadar çok benimserse, orijinal kültürü o kadar az sürdüreceğini tahmin eder. İkinci tür kültürleşme modeli bu sınırlamaya, bireylerin kendi kültürlerinin özelliklerini sürdürebileceklerini ve aynı zamanda baskın kültürün yönlerini benimseyebileceklerini öne sürerek yanıt verir. Bu yaklaşım iki boyutlu yaklaşım olarak bilinir.

Bu şaşırtıcıdır, çünkü kültürleşmenin Redfield ve diğ. (1936) tarafından yapılan klasik tanımı hem azınlık hem de çoğunluk kültürlerinin gruplar arası temasa yanıt olarak değişikliğe uğrayabileceği çift yönlü bir değişim sürecini açıkça vurgulamaktadır. Her ne kadar bazı bilim adamları erken dönemlerde etkilerin iki yönlü doğasını görmezden gelseler (örneğin, Foster, 1960) ve diğerleri bunu açıkça reddetseler de (Graves, 1967), hem çoğunluk hem de azınlık üyelerinin yalnızca azınlık değil, aynı zamanda azınlıkları da isteyip istemedikleri, ayrıca çoğunluk kültür değişimi (açık olmak gerekirse, Redfield ve diğ. klasik tanımı gerçek değişime atıfta bulunurken, kültürleşme literatüründe genellikle incelenen şey değişime yönelik tutumlar veya tercihlerdir) konusunda kesin fikirlere sahip oldukları açıkça varsayılabilir. Yani, her iki

grubun üyeleri, kendi iç gruplarının üyelerinin ne yapması gerektiği ve aynı zamanda ilgili dış grubun üyelerinin ne yapması gerektiği konusunda görüş ve tercihlere sahiptir. Ayrıca, hem azınlık hem de çoğunluk gruplarının üyeleri, ilgili dış grubun tercihine ilişkin algılara sahip olacaklardır; sadece ne istediklerini değil, aynı zamanda diğer tarafın ne istediğini düşündüklerini de bilirler. Çoğunluk kültürünün değişimine ilişkin fikirlerin gruplar arası ilişkiler için önemli sonuçlara sahip olması muhtemel görünüyor ve çoğunluk kültürü değişimine ilişkin tercihler hakkında şimdiye kadar ihmal edilen araştırma sorularını keşfetmek bu nedenle birinci öncelik olmalıdır.

Kültürleşme, kişinin göç ettiği yeni ülkenin kültürel özelliklerini edinme süreci olarak tanımlanmaktadır (Berry, 1998; Redfield, Linton ve Herskovits, 1936). Kültürlerarası temasın gruplardan birinde veya her ikisinde de değişikliklere neden olduğu temel kültürel düzeydeki kültürleşme gibi kültürleşmenin farklı yönleri vardır. Ayrıca, kişinin temas ettiği yeni kültürden doğrudan etkilendiği bireysel psikolojik düzeyde kültürleşme gerçekleşebilir (Berry, 2003). Kültürleşme davranışları, tutumları, bilişleri, kişiliği, dili, değerleri, ilişkileri ve kültürel yönelimi etkileyebilir (Kim ve Abreu, 2005). Kültürleşme, dilsel (ör. dil yeterliliği), demografik (ör. menşe ülke, doğum yeri ve bir ülkede geçirdiği yıllar), sosyokültürel (ör. değerler, tutumlar, inançlar, vb.) davranışlar (bireyci ve toplulukçu yönelim), sosyal ilişkiler ve psikolojik (örneğin kişilik, kimlik ve etnik kimlik) (Berry, 2003; Bornstein ve Cote, 2006; Trimble, 2003) olabilir.

Yeni ülkelere göç eden bireylerin, genellikle yeni ortamlarına uyum sağlaması için uzun bir sürenin geçmesi gerekmektedir. Kültürleşme, alternatif bir toplumun gelenek ve kültürel özelliklerinin kazanıldığı bir sosyal değişim sürecidir (Gillin ve Gillin, 1948; Seitz, 1998). Kültürleşme ile ilişkili fenomenler, “farklı kültürlerle sahip bireylerden oluşan grupların, gruplardan birinin veya her ikisinin orijinal kültür kalıplarında sonradan beliren değişikliklerle sürekli ilk elden temasa geçmesiyle sonuçlanır” (Redfield, Linton ve Herskovitz, 1936, s. 149). Birçok araştırmacı göçmenlerin ev sahibi kültüre ne ölçüde dâhil olduklarına ve etnik gruplarıyla hala ne derece ilişki kurduklarına dayalı olarak iki boyutlu bir bakış açısı benimsemektedir (Berry, 1997; Sekhon ve Szmigin, 2009).

Çok kültürlü toplumlarda, göçmenler kültürleşmeye nasıl tabi olacakları konusuyla ilgilenmek zorundadır. Göçmenler iki konuya ilişkin stratejiler geliştirirler: özgün kültürün sürdürülmesi ve ev sahibi kültürün benimsenmesi (Berry, 1997). Bu iki temel konu aynı anda ele alındığında, dört kültürleşme stratejisini öne süren kavramsal bir çerçeve oluşturulur. İlk olarak; asimilasyon stratejisi, kültürleşmeye tabi grubun bireyleri, baskın kültürü benimsemeyi ve orijinal kültürlerini değiştirmeyi seçtiğinde geçerlidir. İkincisi; göçmenler orijinal kültürlerini korumaya daha fazla değer verdiğinde ve baskın kültürü benimsemekten kaçındığında ayırma stratejisi hâkimdir. Üçüncüsü; bütünleşme stratejisi, hem orijinal kültürü sürdürmeye hem de aynı zamanda baskın kültürün ayrılmaz bir parçası olarak katılmaya yönelik bir ilgi olduğunda geçerli olur. Dördüncüsü; orijinal kültürü sürdürmeye çok az ilgi ve baskın kültürü benimsemeye çok az ilgi olduğunda marjinalleşme hâkimdir (örneğin, zorunlu ayırım ile birlikte zorla kültürel kayıp durumunda).

Berry'ye göre, iki kültürel süreç dört kültürleşme stratejisiyle sonuçlanır: entegrasyon, asimilasyon, ayrılma ve marjinalleşme. Entegrasyon, menşe kültürlerinden tutum ve değerleri koruyan ve aynı anda ev sahibi toplumun baskın kültüründen davranış ve değerleri kabul eden bireyleri içerir. Asimilasyon, egemen kültürün davranış ve kültürel değerlerini benimseyen ve özgün kültürel kimliğini terk edenleri temsil eder. Göçmenler kendi kültürlerini

koruduklarında ve yeni kültürün herhangi bir unsurundan vazgeçtiklerinde ayrılık meydana gelir. Marjinalleşme, hiçbir kültüre bağlı kalmamayı içerir (Berry, 2003). Asimilasyon ve kültürleşmeye ilişkin antropolojik görüş, bu yapıları bir süreklilik üzerine yerleştirir. Asimilasyon, kültürleşmenin gruplardan birinde/veya her ikisinde de değişimi içerdiği baskın kültürün tamamen kabulüdür (Smith ve Young, 1998).

İnsanların bu iki konudaki tercihlerinin ölçüleri, dört kültürleşme stratejisi oluşturmak için *çaprazlanabilir*: bütünleşme (her ikisine de pozitif yönelim); asimilasyon ve ayrılma (birine veya diğerine pozitif yönelim); ve marjinalleşme (hiçbiri için olumlu olmama). Birçok uluslararası araştırma (Sam ve Berry, 2016), bütünleşmenin genellikle en çok tercih edilen strateji olduğunu, marjinalleşmenin en az tercih edildiğini ve arada asimilasyon ve ayrılık olduğunu göstermiştir. Bazı araştırmalar (örneğin, Liebkind, 2001), ikinci konuyu değerlendirmenin bir yolu olarak, insanların daha geniş toplumdaki diğer gruplarla katılımları yerine ulusal topluma özdeşleşmelerini incelemiştir.

Kültürleşme ve Antropoloji

Kültürleşme, farklı kültürlerden insan gruplarının birbirleriyle sürekli temas halinde olduklarında meydana gelen bir kültürel uyum süreci olarak tanımlanmaktadır (Beck, Froman ve Bernal, 2005). Antropologlar kültürel temasın sonuçlarına değinmeye başladıklarında geçerli süreçleri tanımlamaya çalışmak için yeni bir kelime haznesi geliştirdiler. Birleşik Devletler’de Herkovits ve meslektaşları *kültürleşmeden* bahsettiler: kültürleşme, temas halindeki kültürlerin birbirlerinden fikir ve uygulamaları ödünç aldığı, böylece geleneksel fikir ve uygulamaların değiştirildiği veya yenilediği bir süreçtir. Kültürel ödünçlemenin araştırılması Kuzey Amerika antropolojisinde her zaman önemli olmuştur ve antropologlar genellikle ödünçlenen öğelerin mevcut kültürel düzenlemelere uyması için yeniden şekillendirilmesi sürecini içerdiğine dikkat çekerler. Dışarıdan bir gözlemci olarak bakıldığında sonuç genellikle *senkretizm* olarak tanımlanmıştır: senkretizm iki veya daha fazla gelenekten öğeyi birbirine karıştırmaktır. Örneğin, misyoner Hıristiyanlık ve geleneksel yerli dini sistemin ikisi birden ne tamamen geleneksel ne de tamamen Hıristiyan olan ruhani uygulamalara katkı sağladığında, senkretist bir din ortaya çıkar (Lavenda ve Schultz, 2018, s. 261)

Kültürleşme kavramının temeli, insanlığın bütünsel çalışmasını vurgulayan antropolojide bulunur (Smith ve Young, 1998). Antropoloji alanı dört alt alana ayrılır: arkeoloji, kültürel antropoloji, dilbilim ve fiziksel antropoloji. Kültürel antropoloji, insanların mevcut davranışlarını inceler (Smith ve Young, 1998). Kültürel antropoloji, sosyoloji ve psikoloji, hepsi de insanları kendi kültürel ortamlarında inceleyen bilim alanlarıdır (Winick, 1961). Birincil fark, kültürel antropoloji alanının sosyal ve kültürel sonuçlara odaklanarak daha genel olma eğiliminde olmasıdır (Smith ve Young, 1998). Antropologlar tarafından kullanılan niteliksel olma eğilimindeki yöntemler yalnızca gözlemden tam katılıma kadar uzanır. Etnografi adı verilen bir kültürün veya alt kültürün tanımlayıcı açıklamaları, kültürel antropoloji çalışmalarının sonucudur. Etnograflar, insanları davranışları üzerinde araştırmak yerine, insanları doğal ortamlarında gözlemler, davranışları ve konuşmaları yorumlar (Arnould ve Wallendorf, 1994).

Antropoloji, kültürleşme çalışmasını benimseyen ilk akademik disiplindir. Antropolojide, bir göçmenin yeni bir kültürü kabul etmesini açıklayabilecek “asimilasyon” gibi terimlerin olduğu, araştırmacılar arasında yaygın olarak kabul edilmektedir. Ek olarak, yeni bir göçmen ile yeni ev

sahibi ülke arasındaki ilişki, her iki grupta veya her iki grupta da değişiklikler içerdiğinde, buna “kültürleşme” denir (Smith ve Young 1998).

Kültürel antropoloji, alt kültürlerin üzerinde çalışıldığı bir temel oluşturmuş olsa da antropolojik teknikleri kullanan tüketici kültürleşme çalışmaları çok azdır. Bu tür araştırmaların zaman alıcı doğası ve yüksek maliyetleri, antropolojik çalışmalar yürütme konusundaki isteksizliği açıklayabilir (Amould ve Wallendorf, 1994). Dolayısı ile hizmet alanında antropolojik açıdan tüketici çalışmalarına ihtiyaç bulunmaktadır. Kavramsal olarak sosyal bilimlere ve kültürel antropolojiye dayanan (Chakraborty ve Chakraborty, 2010) kültürleşme, yaşam tarzı, sosyal ve davranışsal normlar ve değişen sosyoekonomik bağlamlar ile çerçevenlenmiştir (Johnson ve diğ., 2010).

Antropolog Robert Redfield, kültürleşmeyi ilk olarak 1936’da, farklı kültürlerle sahip grupların sürekli ve ilk elden temaslar kurduğunda, gruplardan birinin veya her ikisinin orijinal kültürel kalıplarında değişikliklere neden olan fenomenler olarak tanımlamıştı (Redfield, Linton ve Herskovitz, 1936). Daha sonra, 1964’te sosyolog Milton Gordon, 19. yüzyılın sonlarında ve 20. yüzyılın başlarında Amerika’daki Avrupalı göçmenlerin deneyimlerine dayanan bir asimilasyon teorisi tanımladı (Gordon, 1964). Gordon’un erken dönem sosyolojik görüşü, kültürleşmeyi baskın kültüre kaçınılmaz ve tek yönlü bir asimilasyon olarak sundu (Gordon, 1964). Burada örtük bir varsayım, kültürel kimlikteki değişikliklerin tek bir süreklilik boyunca gerçekleştiğiydi. Bununla birlikte, bu görüş, kültürü, göçmenlerin orta sınıfa, Anglo-Sakson normlarına göre egemen toplumun kültürel unsurlarını edindiği ve miras kültürlerinin herhangi bir izini bıraktığı birbirini dışlayan bir fenomen olarak ele aldığı için eleştirilmiştir (Adrados, 1993).

Kültürel asimilasyonun tek çizgili görüşüne yanıt olarak, bağımsız kültürlerin katkısını açıklayan iki kültürlü model ortaya çıktı. İki kültürlü modele göre, kültürleşme, menşe kültürünün korunmasına ek olarak yeni kültürün kabulünü de onaylar (Thomson ve Hoffman-Goetz, 2009). Berry, popüler kültürleşme modelinde, iki eksen boyunca iki ayrı kültürleşme sürecini (asimilasyon ve kültürleşme) özetledi (Berry, 2003). Asimilasyon süreci, alıcı kültür uygulamalarının ve değerlerinin edinilmesini içerir ve kültürleme, etnik kültürün unsurlarını seçici olarak edinme veya sürdürme sürecini ifade eder (Weinreich, 2009).

Göçmen nüfusun büyümesi göz önüne alındığında, kültürleşme ve ruh sağlığı arasındaki olası ilişki Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere, Kanada ve Yeni Zelanda’daki büyük etnik gruplar için aktif olarak tartışılmaktadır. Bireyler ev sahibi toplumla temasa başladıklarında, gelen göçmenlerin farklı bir dil, gelenekler, normlar, kurallar, yasalar ve yaşam tarzları öğrenmeyi içeren uyum mücadeleleriyle karşı karşıya kaldığı belirtilmektedir (Chun, Organista ve Marin, 2003).

Kimlik seçimi, göçmenler ve sonraki nesillerin üyeleri, içinde yaşadıkları toplumda iki veya daha fazla kültürle nasıl yaşayacakları üzerinde etkilidir. Bu, bireylerin kültürlerini ve davranışlarını çeşitli şekillerde değiştirdikleri ve sonunda kültürlerarası yaşamaya uyum sağladıkları bir kültürleşme sürecini içerir (Berry, 2003). Bu sürecin önemli bir özelliği, bireylerin temas halinde oldukları kültürlerle ilişki kurmak için kullandıkları kültürleşme stratejisidir. Bu stratejiler genellikle iki konunun kesişmesiyle tanımlanmıştır (Berry, 1980): (i) bireylerin miras kültürlerini nesiller boyunca sürdürme çabalarının derecesi; ve (ii) başkalarını daha geniş bir toplumla ne ölçüde meşgul etmeye çalıştıkları. Bunlar, çokkültürlülük ve kültürlerarasılık politikalarının temelini oluşturan konularla aynıdır.

Kültürleşme Açısından Göç ve Göçmenler

Günümüzde toplumlar kaçınılmaz olarak değişmektedir. Ancak bu değişim, topluma yeni bir direnç ve manevi güç kazandırmıyor. Tam aksine köklü problemlerin ortaya çıkmasına sebep oluyor (Balçoğlu, 2007, s. 46). Küresel insan hareketliliği çerçevesinde, göç ve göçmenler konusu, genellikle bu yorumla okunmaktadır. Ancak ve elbette göçün/göçmenlerin, çeşitli coğrafyalardaki görüntüsüne baktığımızda; iki taraflı bir değerlendirme yapabiliriz: Hem göçmenlerin hem de ev sahiplerinin kazanımları ve kayıpları.

Ayrıca göçün ve göçmenlerin dışında; göç sonrası oluşan toplumsal ve kültürel karşılaşmalar, birçok sosyal bilimcinin üzerinde çalıştığı bir alandır. Bu, içerisinde farklı değişkenlerin yer aldığı ve zaman/mekân faktörlerinin de rol oynadığı, kültürleşme olgusunun da yaşandığı sosyal bir etkileşim alanıdır.

Öncelikle göç sonucu yeni yerleşim alanlarında, göçmenlerin karşılaştıkları kültürel ve toplumsal yapı ile aralarındaki uyum veya uyumsuzluk sürecine girildiğini belirtmek gerekir. Göçmenler adına, yeni ve meşakkatli bir sürece girilir. Ve bu süreç içerisinde, belirsizlik, kargaşa, maddi-manevi sıkıntılar, kültür şoku, kültürel adaptasyon, kültürleşme gibi durumları barındırır. Ev sahipleri için de, yeni bir toplumsal ve kültürel yapı ile karşılaşmanın yarattığı muhtemel belirsizliklerden bahsedebiliriz.

Göçün göçmenler açısından yarattığı değişiklikler ve sorunların dışında, göçün gerçekleştiği coğrafyada önceden beri yaşamakta olan ev sahiplerini de etkilediğini dile getirmiştik. Elbette ki, göçten tek etkilenen kesimin göçmenler olmadığına işaret etmek gerekir. Bu anlamda Bauman, göçmenler ve sığınmacılar konusunun gündeme nasıl oturduğunu şöyle tarif etmektedir: “Modern yaşam biçiminin küresel ölçekte yaygınlaşması, o güne dek hayatlarını (gerek biyolojik gerekse sosyokültürel anlamda) kendilerine özgü yollarla ve araçlarla sürdüren muazzam miktarda insan nüfusunu bu olanaklardan mahrum bıraktı; bu sayı bugün de giderek artmakta... Dünya nüfusunun aşırı arttığı yolundaki yakınmaların nedeni de bu; göçmenler ve sığınmacılar sorununun çağdaş siyasi gündemin merkezine oturması, yeni küresel stratejilerde ve iktidar mücadelelerinde örtük ve karmaşık güvenlik endişelerinin oynadığı rolün giderek artması buradan kaynaklanıyor (Bauman, 2018, s. 19).

Toplumsal anlamda, göçün öncesinde, göç sırasında ve göç sonrasında yaşanan travmalar, insanların sonraki yaşamlarını da etkilemektedir. Nitekim göçten etkilenen çeşitli toplumların özellikle sözlü kültürlerinde/sözlü tarihlerinde, yaşanan olaylarla alakalı anlatılar derlenmiştir. Bu anlatılardan yola çıkarak oluşan toplumsal düşünce yapıları, insanların yaşamsal motivasyonlarını, amaçlarını, mitlerini, sadakatlerini, kin ve nefretlerini de etkilemektedir.

Göçün gerçekleştirdiği/şekillendirdiği yeni hayat biçimlerini veya düzenlerini, belki de Marjorie Garber’in sözüyle özetlemek gerekirse: “...bir daha eve gidemezsiniz. Neden? Çünkü zaten evdesiniz...” (Chambers, 2014, s. 68). Artık göç ile yeni bir hayat başlamış olup insanların veya toplumların yeni hayatlarına tutunma yolunda kültürel uyumları söz konusu olmaktadır. Bu aşamada da kültürleşme süreci ile insanların toplumsal uyumları ortaya çıkar.

“Bir kültüre mensup bireylerin, tanımadıkları ya da daha önce içinde yaşamadıkları farklı bir toplumsal çevreye girdikleri zaman, o çevreye ait kültür öğeleri karşısında uyum yapmakta zorlanmaları sonucunda içine girdikleri sıkıntı, bunalım, zorluklar ve gösterdikleri tepkiler” olarak tanımladığımız “kültür şoku durumunda birey, bir boşluk durumu yaşar; çünkü toplumsal çevresini anlamlandırabileceği ve çevresiyle ilişki kurabileceği temel araçtan, yani

kültürden yoksundur. Bu nedenle başka bir toplumsal çevreye giden bireyler, büyük ölçüde kendi cemaatlerinin ya da kendisine yakın cemaatlerin yanında yaşamaya çalışır. Büyük kentlerdeki belirli hemşeri gruplarının iskan ettiği mahalleler ve hemşeri dernekleri; yurtdışında ise aynı ülkenin, hatta aynı yöresinden gidenlerin oluşturduğu mahalleler ve oralarda mekan, üretim ve tüketim ilişkileri ve alışkanlıkları bakımından yeniden üretilen kültür öğeleri büyük ölçüde kültür şokunu çabuk ve kolay atlatmaya ve yeni duruma uyum sağlamaya dönük çözüm arayışlarının sonucudur” (Emiroğlu vd., 2003, s. 537, 538).

Dolayısıyla; kültür şokunu atlatan birey ve topluluklar, uyum süreciyle yeni hayatlarına alışmaya çalışırlar. Bu süreçte, her iki kültür de birbiri arasında kültürel alış-veriş gerçekleştirir. Sonrasında ise zamanla sosyal hayatta senkretik yapılar ortaya çıkmış olur. Ortaya çıkan bu yapılar veya kültürel öğeler, biraz o kültürden biraz bu kültürden nasibini alıp, yeni kültürel kalıplar oluşturur.

Mevcut araştırmalar, yabancı uyruklu sakinlerin (örneğin, birinci veya ikinci kuşak göçmenler) kültürel geçiş sırasında sıklıkla aidiyet duygusu ve kimlik karmaşası ile mücadele ettiğini göstermektedir (Kim ve Stodolska, 2013; Kuo, 2014; Şeker, 2014). Berry (2006) tarafından belirtildiği gibi, farklı kültür, politika, toplum, dil ve ekonomi sistemlerinde gezinme zorluklarını içeren kültürel geçiş, göçmenleri çoğunluk nüfusa kıyasla daha fazla strese maruz bırakabilir. Bu nedenle, bu benzersiz, doğası gereği stresli deneyimlerin sadece günlük yaşamı değil, aynı zamanda seyahat deneyimlerini ve davranışlarını da şekillendirdiğini varsaymak mantıklıdır. Göçmen nüfusu hem iç hem de uluslararası turizmde büyük bir pazar fırsatı oluşturabilse de göçmenler ile ilgili seyahat ve turizm araştırmaları azdır (Lee ve Sparks, 2007; Moon ve diğ., 2019; Shen ve diğ., 2018). Kültürleşme ve göçmen turizminin çeşitli yönleri arasındaki ilişkiyi araştıran sınırlı mevcut çalışmalar, Koreli Avustralyalılara (Lee ve Sparks, 2007), Kore'deki Vietnamlı evli göçmen kadınlara (Moon ve diğ., 2019) ve Kanada'daki Çinli göçmenlere odaklanmaktadır. (Shen ve diğ., 2018).

Bir çalışmada, kültürleşmeyi kolaylaştırmak ve stresini azaltmak için ev içi boş zaman seyahatinin olumlu işlevleri araştırılmıştır. Örneğin, ev sahibi toplumda boş zaman seyahati, kendilerini yeniden kuran ve yeni duruma alışmaya çalışan göçmenler arasındaki fiziksel ve psikolojik sıkıntıyı azaltmakla ilişkilendirilmiştir (Moon ve diğ., 2019). Benzer şekilde, boş zaman katılımı, ırklar arası/etnikler arası etkileşimleri ve sosyal uyumu teşvik etmekle (Kim ve Stodolska, 2013) ve kültürler arası anlayışa katkıda bulunmakla bağlantılıdır (Kim ve Iwasaki, 2016).

İkinci bir araştırma, kültürleşmenin göçmenlerin seyahat davranışları üzerindeki etkilerine odaklanmıştır. Bu yaklaşım, kültürleşmenin boyutuna bağlı olarak bir grup içindeki seyahat davranış kalıplarında farklılıklar olduğunu varsaymaktaydı. Örneğin, Avustralya'daki Koreli göçmenlerle yapılan bir çalışmada, Lee ve Sparks (2007), kültürleşmenin göçmenlerin özellikle seyahat tutumları, ilgi alanları ve görüşleri ile ilgili olarak seyahat yaşam tarzları tercihlerinin göç sonrası etkilediğini bulmuştur. Kültürel deneyimlerine dayalı olarak seyahat yaşam tarzı kalıplarında grup içi farklılıklar mevcuttur. Ayrıca Lee ve Sparks (2007), seyahat tercihlerinin ve davranışlarının göçmen katılımcıların kültürleşme deneyimleriyle birlikte değiştiğine dair kanıtlar bulmuştur. Benzer şekilde, Shen ve diğerleri (2018) kültürleşmeyi, üç Çinli grup arasında birden fazla seyahat aşamasında (yani, seyahat öncesi, sırasında ve sonrası) turist davranışını, motivasyonunu ve tutumlarını etkilediğini belgelemiştir, benzer çalışma Kanada

doğumlu Çinliler, anakara Çin'de doğan Çinli göçmenler ve Hong Kong doğumlu Çinli göçmenler için de yapılmıştır.

İlginç bir şekilde, bu çalışmalardan bazıları menşe kültürünün korunmasını ve ev sahibi kültür katılımını dikkate almış olsa da (örneğin, Lee ve Sparks, 2007), çoğu teorik temelden ziyade tanımlayıcı olmuştur. Göçmenlerin boş zamanlarının ve seyahatlerinin altında yatan sosyokültürel faktörleri daha iyi anlamak için daha fazla teori temelli araştırmaya ihtiyaç vardır (Ward, 2008). Ek olarak, kültürleşme kavramsal olarak asimilasyondan farklı olsa da literatürde ağırlıklı olarak “kültürleşme düzeyi” terimi kullanıldığı ve çoğunlukla yalnızca “asimilasyon düzeyi” ile eşitlenmesi amaçlandığı için dikkate değer tutarsızlıklar ortaya çıkmaktadır. Bu terimlerin tam olarak nasıl işlevselleştirildiği çalışmalara göre değişir, ancak Berry ve Sam (2016), kültürleşmenin “seviyesi” ve “derecesinin” (örneğin, “yüksek düzeyde kültürleşmiş”) asimilasyon ile eşanlamli kullanılmaması gerektiğini savunurlar.

Ancak, şunu da belirtmek gerekir ki, antropolojik literatüre veya yazına ve antropolojik yorumlara göre; *yüksek kültür*, *kültürsüz toplum*, *kültür seviyesi* gibi değerlendirmeler yanlış ve tutarsız tespitlerdir. Nitekim her toplum kendine özgü ve kendine göre ayrı/biricik kültüre sahiptir. Ve dünya üzerinde kültürsüz bir toplum düşünülemez. Kültürler ve toplumlar arasındaki farklılıklar, onları birbirinden üstün ve alçak kılmaz.

Ayrıca, turizm bağlamında kültürleşme üzerine nispeten az araştırma yapılmasına rağmen, Berry'nin (1997) iki boyutlu kültürleşme modelini kullanan daha az sayıda çalışma vardır. Hung ve diğerleri (2013) Hong Kong'da yaşayan Anakara Çinli göçmenlerden oluşan bir örneklemede göçmenlerin evlerine bağlı seyahatlerinin anlamı ve dinamikleri hakkında niteliksel bir çalışma yürütmüş ve Berry'nin bütünleşmesi, asimilasyonu ve marjinalleşmesine eşdeğer üç tür kültürleşme stratejisi belirlemişlerdir. Benzer şekilde, ancak otel bağlamında, Weber Hsu ve Sparks (2016), Çinli-Amerikalılar ve Anakara Çinlileri arasındaki bir hizmet hatası durumuna ilişkin tüketici algılarını ve davranışsal tepkileri incelemiştir. Göstergelerin ortalamasını kullanarak üç kültürleşme grubu (ayrışma, bütünleşme ve asimilasyon) belirlediler. Boş zamanlarında yapılan fiziksel aktivite araştırmalarında Walker ve diğerleri (2015), Kanada'daki Güney Asyalı göçmenler arasında dört kültürleşme grubunu belirlemek için hiyerarşik olmayan kümeleme kullanmışlardır (kültürel bakım ve ev sahibi kültüre katılım için tercih seviyelerinde -yani yüksek/düşük- değişen sırasıyla iki ayırma ve bütünleşme stratejisi).

Toplu olarak, bu çalışmalar göçmenler tarafından izlenen kültürleşme stratejilerinin çeşitliliğini aydınlatmış ve bütünleşmenin en sık kullanılan strateji olduğunu ve neredeyse hiç ayrışma veya marjinalleşme olmadığını ortaya çıkarmıştır. Göçmen topluluklar tarafından izlenen çeşitli kültürleşme stratejilerine ek olarak, araştırmacılar ABD, Almanya ve Çin'den Avustralya'ya yeni ve müstakbel uluslararası turistlerle Berry'nin modeliyle (bütünleşme, asimilasyon, marjinalleşme ve ayrışma) tutarlı dört kültürleşme türünün tümünü bulmuşlar (Rasmi ve diğ., 2014). Birlikte ele alındığında, bu çalışmalar bir anlamda Berry'nin kültürleşme modelinin boş zaman ve turizm bağlamında uygulanabilirliğini belirlemiş ve onaylamıştır.

Kültürleşme literatüründe, göçmenlerin kendi kültürleşme süreçlerine yönelik farklı yönelimleri (örneğin, kültürleşme stratejileri) üzerine yapılan çalışmalar hem köken hem de ev sahibi kültürel bağlarının göçmenlerin stresle başa çıkma mekanizmalarına katkıda bulunduğunu öne sürmektedir (Araújo Dawson, 2009; Berry, 2006; Ward ve Szabo, 2019). Bunlar, yaşanan stresörlerin türlerini ve sıklığını, algılanan stresliliği ve başa çıkma stratejilerinin seçimini içerebilir. Örneğin, göçmenlerin kültürleşme derecelerine bağlı olarak

farklı boş zaman kısıtlamaları algılarına sahip olabileceğine dair bazı kanıtlar vardır (Stodolska, 1998). Bu nedenle, etnik olarak daha az kapalı olan ve yeni çevreye uyum sağlarken ana akım nüfusun tüketim kalıplarını ve davranışlarını yansıtmaya eğilimi daha yüksek olan bireylerin, göçle ilgili kısıtlamaları daha az belirgin olarak algılamaları muhtemeldir. Benzer şekilde, Koreli göçmenler üzerinde yapılan bir çalışmada, Scott ve ark. (2006), etnik kültürü güçlü bir şekilde destekleyenlerin, ev sahibi kültüre daha fazla yönelenlere göre, arzu edilen boş zaman katılımını kısıtlayan düşük İngilizce yeterliliğini bildirme olasılıklarının daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Bununla birlikte, ana akım kültürle daha fazla teması olan bireyler, kendi etnik toplulukları içinde kalanlara göre daha fazla ayrımcılığa maruz kaldıklarından, çalışmalar karışık sonuçlar vermiştir. Bu nedenle, kültürleşme farklılıkları, stres etkenlerinin türleri ve algılanan stres düzeyi açısından grup içi varyasyon beklenmelidir.

Başta çıkma ile ilgili olarak, geçmiş araştırmalar, kültürel özelliklerin göçmenlerin stresli boş zaman seyahat ortamlarını algılama ve bunlarla başa çıkma şeklini etkileyebileceğini öne sürmüştür. Örneğin, birçok Doğu Asya kültürü karşılıklı bağımlılığa ve sosyal uyuma değer verir (Yeh ve diğ., 2006). Bu nedenle, boş zaman seyahatlerinde stres yaşarken, Asyalı göçmenlerin stresi yönetmek için deneyimi içselleştirmeleri veya kendi davranışlarını sosyal bağlama göre değiştirmeleri akla yatkındır (Kim ve diğ., 2012).

Diğer araştırmalar, esas olarak etnik dillerini konuşan ve ırksal olarak farklı olan göçmenlerin, beyaz görünen göçmenlere kıyasla halka açık parklardaki ev sahibi ziyaretçilerden olumsuz tepkiler alma olasılığının daha yüksek olduğunu bildirmiştir (Stodolska ve diğ., 2017). Benzer bir notta, Huang (2012) ev sahibi ve menşe ülke arasındaki kültürel karşıtlık, kimlik çatışması ve göçmenlerin algıladıkları ayrımcılık ne kadar büyük olursa, bireylerin seyahat etmek yerine menşe ülkeye seyahat ettikleri yurtiçinde eğlence amaçlı diaspora turizmüne o kadar fazla dahil olma ihtimalinin daha yüksek olduğunu öne sürmüştür.

Göçmenler, ev sahibi topluma uyum sağlarken en az iki kültürel dünya (hem menşe hem de ev sahibi) arasında başarılı bir şekilde gezinmeyi öğrenmeleri gerektiğinden, özellikle günlük yaşamları yönetme stresine maruz kalırlar (Berry, 2006). Bu bulgu, göçmen nüfuslar arasında farklı seyahat kalıplarının veya davranışlarının var olabileceğini göstermektedir. Ayrıca, Stodolska'nın (1998) işaret ettiği gibi, kısıtlamalar "değişen kültürleşme süreçleriyle birlikte gelişen dinamik fenomenlerdir" (s. 523). Kısıtlamaların bu yönü, stresin hem statik hem de dinamik bir doğası olduğunu ve bir bireyin kültürleşme süreci zamanla değiştikçe, anlam, yoğunluk, değerlendirme ve boş zaman seyahat stresine verilen tepkilerdeki değişiklikleri yansıtabileceğini düşündürmektedir. Muhtemelen, göçmenlerin yaşadığı seyahat stresi, artan kültürlerarası temaslara ilgili olarak ana akım nüfusun yaşadığı strese yavaş yavaş benzer hale gelebilir. Örneğin, daha fazla asimile olmuş veya bütünleşmiş göçmenlerin, daha marjinalleştirilmiş veya ayrılmış göçmenlere kıyasla, dil engelini daha az stresli ve katılımını ve eğlence seyahatlerinden zevk almalarını daha az sınırlayıcı olarak algılamaları makul görünmektedir.

Özetle, boş zaman seyahat stresi ile başa çıkma, göç ve kültürleşme arasındaki ilişkinin anlaşılması 2023 itibarıyla çok sınırlıdır. Ayrıca hem ev sahibi hem de kültürel yönelimlerinin stres ile başa çıkmaya katkıda bulunabileceğine dair kanıtlara rağmen, seyahat ve turizm literatürü, kültürleşme stratejilerinin bir stres ve başa çıkma çerçevesine nasıl uyacağını ele almaz. Değişen bir demografiye, kaliteli seyahat deneyimleri sağlama zorunluluğu ve fırsatına ve bölgede araştırma eksikliğine yanıt olarak, göçmen seyahati üzerine araştırmalara ihtiyaç

duyulmaktadır. Kültürleşmeye doğrudan dikkat etmeyen göçmenlere odaklanan davranış modelleri, muhtemelen yetersizdir ve tahmin gücü daha düşük olabilir. Kültürel bakış açısını dikkate almayarak, stres algıları ve sonuçlarındaki bireysel farklılıkları ve kültürlerarası teması takiben bireylerde meydana gelen değişiklikleri açıklayan çok önemli bir unsuru ihmal etme riskini alıyoruz.

Turizm ve Kültürleşme

Turizm literatürü, bir öğrenme deneyimi olarak turizmin önemine dikkat çekmiştir (Ding ve Lee, 2017; Falk, Ballantyne, Packer ve Benckendorff, 2012). Ancak, Falk ve diğ. (2012) turistlerin deneyimlerinde öğrenmenin rolüne ilişkin araştırmaların yetersizliğini yinelemişlerdir. Yaşam boyu öğrenme, kendini gerçekleştirme, kendini ifade etme ve ciddi boş zamanın bir parçası olarak heyecanlanma gibi faydaların üretilmesinde muhtemelen gerekli olacaktır (Jones ve Symon, 2001). Çok sayıda çağdaş turist, kendilerine otantik turizm deneyimi sağlayan veya öğrenme becerileri/teknikleri, bilgileri/anlayış ve bilgelik (Choi, Huang, Flaherty ve Khzaei, 2017; Falk ve diğ., 2012), önemli bir seyahat ve konaklama deneyimleri sağlarlar. Bu deneyimlerden ilki; Çinli turistlerin ev sahibi ülkedeki yemek yeme içme deneyimleri, muhtemelen onların beceri ve bilgilerinden etkileneceğinden, motive olmaları ve ilgili becerileri öğrenmek ve geliştirmek için istekli olmaları, böyle bir akış deneyimini etkileyen önemli faktörlerden biridir. Anlamlı kültürel temas ve unutulmaz turistik deneyimlerini teşvik etmede öğrenmenin önemli bir rol oynayan fiil olarak kabul edilmesi gerekmektedir (Chen ve Rahman, 2018).

İkincisi, gıda tüketimi bölgesel kimliğin geliştirilmesinde ve kültürel faydaların arttırılmasında (örneğin geleneksel mirasın, becerilerin ve yaşam tarzlarının korunması, [Everett ve Aitchison, 23 2008, s. 150]) önemli bir rol oynamaktadır. Bireyler, psikolojik kültürleşme sürecinden geçtiklerinde, psikolojik ve sosyokültürel uyum yaşamaları muhtemeldir (Rasmi ve diğ., 2014). Önceki araştırmalar, akış deneyimlerinin olumlu tutumlar ve duygular dâhil olmak üzere olumlu psikolojik durumlar sağlarken, öğrenmede bir artışın yanı sıra bir kişinin refahını, memnuniyetini ve sadakatini sağladığını vurgulamıştır (Kim ve Thapa, 2018; Kim, Lee ve Bonn, 2017).

Üçüncüsü, turistlerin ne yedikleri genellikle bölgesel kimlikleri ile ilişkili olduğuyla ifade edilir (Everett ve Aitchison, 2008). Önceki araştırmalar, yere bağlanmanın, yer tatmini ve davranışsal niyetlerle ilişkili olduğunu bulmuştur (Loureiro, 2014; Tsai, 2012). Yer bağlılığı, konaklama ve turizm literatüründe kapsamlı bir şekilde çalışılmış olmasına rağmen, psikolojik adaptasyon için sonuçları sınırlı ilgi görmüştür.

Kültürleşme, çeşitli turizm/otelcilik bağlamlarında araştırılmıştır. Sırasıyla Kanada ve ABD'deki Çinli ve Koreli göçmenlerin dışarıda yemek yeme davranışı üzerindeki etkisi (Yang, 2010; Bojanic ve Xu, 2006), Koreli - Amerikalıların ABD doğumlu Koreli olmayanlara karşı restoran seçimi (Magnini, 2010) ve Avustralya'daki Koreli göçmenlerin seyahat davranışları (Lee ve Cox, 2007), Türkiye'de turizm kavramsalı (Şeker, 2022b) son bir çalışmada da analiz edilmiştir.

Seyahat ve turizm araştırmalarında önemli bir alan, seyahat etme motivasyon araştırmalarıyla ilgilidir. Pizam, Neumann ve Reichel (1979) seyahat etme motivasyonunu, bir kişinin turistik bir faaliyete katılmasına neden olan bir dizi ihtiyaç olarak tanımlamıştır. Maslow (1954), bireylerin farklı ihtiyaçlarını karşılamak için bir şeyler yapmaya motive olduklarını açıklamıştır.

Motivasyonlar, insanları belirli bir davranışa yönlendiren ve etkileyen güçlerdir (Dann, 1981; Pearce, 1982). Mayo ve Jarvis (1981) motivasyonu insan davranışının nedeni olarak görürken, Moutinho (2000) bunu bir ihtiyaç durumu veya bireyi tatmin etmesi muhtemel görülen belirli eylem türlerine doğru iten bir durum olarak tanımlamıştır. Benzer şekilde, Beerli ve Martin (2004) motivasyonun, bir kişiyi tatmin elde etmek için belirli bir şekilde hareket etmeye iten ihtiyaç olduğunu belirtmişlerdir.

Maslow'un ihtiyaç hiyerarşisi teorisine dayalı olarak birçok seyahat motivasyonu araştırma çalışması geliştirilmiştir (Iso-Ahola, 1983; Pearce, 1988). Maslow (1954), bir bireyin davranışını açıklamak için bir hiyerarşi ihtiyaçları teorisi önerdi. Beş ihtiyaç düzeyi belirledi: fizyolojik, güvenlik, sosyal, saygınlık ve kendini gerçekleştirme. Maslow, insanların ihtiyaçlarını en düşük seviyeden başlayıp en yüksek seviyeye doğru ilerlemeye çalıştıklarını iddia etmiştir. Daha düşük bir ihtiyaç seviyesi (örneğin fizyolojik) tatmin edildiğinde, birey bir sonraki seviyeye geçer, böylece her bir ihtiyaç seviyesi tatmin edilene kadar hiyerarşide ileriye doğru gider.

Maslow'un ihtiyaç hiyerarşisi teorisini uygulayan birçok seyahat araştırmacısı tarafından, itme ve çekme faktörleri yaygın olarak kullanılmıştır. Örneğin, Dann (1977), itme (gevşeme, öz saygı, sosyalleşme gibi) ve çekmenin (tesisler, temel çekicilikler gibi) bireyin seyahat etme kararını etkileyen iki temel faktör olduğunu savunmuştur. İtici faktörler, bireylerin seyahat etme isteğini artırırken, çekici faktörler nereye gittiklerini etkiler.

Crompton (1979), Dann'ın teorisini bir zevk almaya dönük tatil motivasyonlarını araştırmak için yaptığı bir çalışmada konuyu genişletmiştir. Seyahat motivasyonunun dokuz faktöre bölünebileceğini belirlemek için derinlemesine görüşmeler kullanmıştır: algılanan sıradan bir ortamdan kaçış, kendini keşfetme ve değerlendirme, gevşeme, gerileme, akrabalık ilişkisinin güçlendirilmesi, bağımsızlık, sosyal etkileşimin kolaylaştırılması, yenilik (yeni deneyim) ve eğitim olarak farklı boyutları ortaya koymuştur.

Dann (1977) ve Crompton (1979) tarafından itme ve çekme faktörleri üzerine yapılan erken araştırmalara dayanarak, diğer seyahat motivasyon teorileri geliştirilmiştir. Örneğin, Iso-Ahola'nın (1983) arama ve kaçış teorisi, kaçma ve aramanın kavramsal olarak, bireylerin normal çevrelerini terk etme arzusu ve seyahat deneyimleri yoluyla içsel ödüller alma ihtiyaçları olarak görüldüğünü savunur. Örneğin, bazı insanlar kaçış için seyahat etmeye motive olurken, diğerleri kişisel ödüller ararlar. Ayrıca kıdemli gezginlerin kaçmak yerine aramak için seyahat etmeye motive olacağını da belirtmişlerdir.

Niteliksel bir bakış açısı uygulayarak, Hsu, Cai ve Wong (2006), seyahat motivasyonları ile ilgili olarak Pekin ve Şanghay'daki 27 Çinli kıdemli gezginle görüşmüştür. Günlük rutinden kaçmanın, sosyalleşmenin ve bilgi arayışının temel itici faktörler olduğunu, kişisel finans (malîyet) ve uygun zamanın iki ana çekici faktör olduğunu bulmuşlar. Çinli yaşlıların öğrenme ve bilgilerini artırma arzusu, arayış ve kaçış teorisine karşılık gelmektedir.

Bir başka çalışmada Tayvan'daki yaşlı gezginlerle ilgili, Huang ve Tsai (2002), itme ve çekme faktörlerini sınıflandırmamışlar. Bununla birlikte, faktör analizi yoluyla, Tayvanlı kıdemli için, dinlenme ve rahatlama, insanlarla tanışma ve sosyalleşme ve aile ile vakit geçirmenin 12 motivasyon faktörü arasında en önemli üç özellik olduğu bulgularını bulmuşlar. Benzer şekilde, Jang ve Wu (2006) 353 Tayvanlı yaşlı arasında seyahat motivasyonu üzerinde

çalışmışlar. Otel tesisinin temizliğini ve varış yerinin güvenliğini, 35 çekici faktörden Tayvanlı yaşlılar için en önemli hususlar olarak bulmuşlar. Ayrıca bilgi arama, rahatlama, özgüven ve sosyalleşme 23 itici faktör arasında ilk dördünü oluşturmuştur.

“Arkadaşları veya akrabaları ziyaret etmek, popüler bir hedef varış yerinde bir tatile veya bir iş gezisine eklenen ekstra bir bonus olabilir” (Moscardo, Pearce, Morrison, Green ve O’Leary, 2000, s. 202). Arkadaşları ve aileyi ziyaret etme motivasyonu seyahat pazarında geniş çapta tartışılmıştır (Moscardo, Pearce, Morrison, Green ve O’Leary, 1995; Paci, 1994). Örneğin, Jackson, ABD’li yerli turistlerin %44’ünün bu türden seyahat motivasyonlarının olduğunu bulmuştur (1990). Ayrıca Paci (1994), ABD’de aile seyahatlerinin temel nedeninin arkadaşları ve aileyi ziyaret etme motivasyonu olduğunu belirlemiştir. Moscardo, Pearce, Morrison, Green ve O’Leary (1995), uçak içi anketi kullanarak Amerika Birleşik Devletleri’nde arkadaş ve akrabaları ziyaret eden yabancı ülkelerden gelen yolcuları analiz ettiler. Bu tip ziyaretçilerin çoğu için önemli bir seyahat motivasyonu olduğunu doğrulamışlar.

Arkadaşları ve aileyi ziyaret etme motivasyonu, hedef yer seçiminde ortak veya ek bir çekicilik işlevi görebilir (2001). Huang, Yung ve Huang (1996), Tayvan’dan dışarı doğru giden turizmdeki eğilimleri incelemişler. Sonuçlar, arkadaşları ve aileyi ziyaret etme motivasyonun en büyük giden seyahat grubu olduğunu, Japonya, Hong Kong ve anakara Çin’in en fazla ziyaretçiyi aldığını göstermiştir.

Genel olarak, seyahat motivasyonu araştırmalarına ilişkin literatür, motivasyon faktörlerinin itme veya çekme olarak sınıflandırılabilirliğini göstermektedir. İtici faktörler; özsayı, sosyalleşme, bilgi arayışı, kültürel değer ve rahatlama içerirken, çekici faktörler; tesisler, temel çekicilikler, olay ve maliyet, uygun zaman ve manzarayı içerir. Bu teoriler, gelecekteki araştırmacılar için bir temel ve yön sağlar. Bununla birlikte, Çinli-Amerikalı yaşlılar ile ilgili çok fazla araştırma yapılmamıştır.

Sonuç

Son çeyrek asırda, küresel anlamda önem taşıyan ve ciddi sonuçlar doğuran bir insan hareketliliğine tanık olmaktadır. Bu hareketlilik, bizlere tıpkı M.S. 350-800 yılları arasında yaşanan ve Avrupa’ya doğru gerçekleşen Kavimler Göçü’nü hatırlatmaktadır. Özellikle sosyal bilimcilerin konu hakkındaki yoğunlaşmaları ve yorumları, bu insan hareketliliği ve sonuçları hakkında bizlere önemli veriler sunmaktadır. Söz konusu göç hareketinin itici ve çekici sebeplerinin yanında, göçten sonra bireysel ve toplumsal anlamda oluşan kültür şoku, kargaşa, kültürleşme, senkretik olarak oluşan kültürel öğeler de antropoloji, sosyoloji, psikoloji, tarih gibi sosyal bilimlerin ilgi alanına girmektedir.

Temel olarak başta küreselleşmenin toplumlar üzerinde yarattığı etkiler olmak üzere, savaş, etnik ve siyasi çatışmalar, ekonomik sorunlar, işsizlik, geleceğe yönelik kaygılar gibi nedenler, insanları göçe zorlamaktadır. İnsanlar doğup-büyüdükleri toprakları, söz konusu nedenlerle terk edip, daha güvenli coğrafyalarda huzurlu yaşam alanlarını hayal etmektedirler. Bu yolda hayallerine kavuşanlar, geride kalanlar için de bir umut haline gelmektedir. Göç yollarında her türlü zorlukları göze alan göçmenlerin, en azından tek gayeleri hayatta kalabilmektir.

Göç sonrası yeni yerleşim alanlarındaki uyum sorunlarına baktığımızda, farklı toplumların ve kültürlerin karşılaşması sonucu sancılı bir uyum sürecini görmekteyiz. Göç eden grubun ilk defa karşılaştığı yeni coğrafyaya ve yeni toplumsal gruplara alışma sürecinde birçok zorluk ile mücadele etmesi gerektiği muhakkaktır. Ancak bu zorluklarla mücadele ederken göçmenlerin

uyum mekanizmalarını da devreye sokması gerekir. Nitekim göçmenlerin beraberinde getirdikleri kültürel bellek, yeni kültürel örüntüler ile uyuşmayabilir. Ancak göç eden gruplar ile ev sahiplerini oluşturan çok etnili/çok kültürlü toplumsal yapı, birbiri ile kültürel görecelik kuramı ışığında uyumu sağlamak durumundadır. Aksi halde toplumsal huzursuzluklar, etnik çatışmalar kaçınılmaz hale gelebilir.

İster göç ile oluşan, isterse coğrafyanın doğal mecrasında var olan farklı toplumsal grupların bir arada yaşadığı alanlarda, sosyal ilişkilerde uyum ve birlikte yaşam modellerinin varlığı, kültürleşmenin de devreye girmesiyle daha rahat sağlanır. Bireyler (özellikle göç eden toplumun bireyleri), diğer toplumun kültürel değerlerine uyum sağlarken, bir taraftan da uyum sağladıkları kültürün bazı öğelerini kendi kültürel birikimlerine katarlar. Sonuçta senkretik özellikte yeni bir kültürel yapı oluşmaktadır.

Göçmenlerin de içinde olabildiği bazı toplumlarda, çeşitli sosyal hareketliliklere ve oluşumlara da rastlayabiliyoruz. Sözelimi, kültürel uyum, kültürleşme, adaptasyon, gönüllü asimilasyon gibi etmenlerle nispeten toplumsal yapıda sağlanan düzenin haricinde, bazı toplumsal grupların değişime ve dönüşüme karşı durması, farklı kültürel yapıları reddetmesi, baskın kültüre karşı durması sonucunda, kargaşa yaşanır. Değişimi dönüşümü reddeden gruplardan kaynaklı sosyal hareketlilik, toplumsal oluşumlar, politik yapılanmalar ve hatta etnik kimliklerin veya etnik kültürlerin yeniden dirildiği görülür.

Kültürleşme, göç eden bireyler açısından yoğun ve zorlu bir süreçtir. Bu süreçte farklı zorluklar içinde bireysel uyum ve uyumun sonuçları üzerinde düşünmek gerekmektedir. Göçmen gruplar, kültürleşme süreci içinde farklı amaçlar ile seyahat etmektedirler. Türkiye açısından bakıldığında; mülteciler, ikincil koruma altındaki yabancılar, uzun süreli ikamet sahipleri gibi farklı gruptan göçmenlerin geçici ve/veya uzun süreli kalacakları yerdeki kültürleşme durumlarının ele alınması önemlidir. Bu durumda yapılacak değerlendirmelerin sosyal ve kültürel antropolojik çalışmalara yol gösterici etkiler doğurabileceği öngörülmektedir.

Kaynakça

- Abe-Kim, J., Okazaki, S., & Goto, S. G. (2001). Unidimensional versus multidimensional approaches to the assessment of acculturation for Asian American populations. *Cultural Diversity and Ethnic Minority Psychology*, 7, 232–246. doi: 10.1037/1099-9809.7.3.232
- Adrados, J. L. R. (1993). Acculturation: The broader view. *Theoretical framework of the acculturation scales. Drug abuse among minority youth: Advances in research and methodology*, 57.
- Araújo Dawson, B. (2009). Discrimination, stress and acculturation among Dominican immigrant women. *Hispanic Journal of Behavioral Science*, 31, 96–111.
- Arnett, J. J. (2002). The psychology of globalization. *American Psychologist*, 57(10), 774-783.
- Arnould, E. J., & Wallendorf, M. (1994). Market-oriented ethnography: interpretation building and marketing strategy formulation. *Journal of marketing research*, 31(4), 484-504.
- Balcioğlu, S., (2007). Sosyal ve Psikolojik Açından Göç, Elit Kültür Yayınları, 46.
- Barth, F. (1998). *Ethnic groups and boundaries: The social organization of culture difference*. Waveland Press.
- Barrett, M. (2013). Introduction, interculturalism and multiculturalism: Concepts and controversies. In M. Barrett (Ed.), *Interculturalism and multiculturalism: Similarities and differences* (pp. 15–41). Council of Europe.
- Bauman, Z., (2018). *İskarta Hayatlar*, Can Yayınları, 19.
- Beck, C. T., Froman, R. D., & Bernal, H. (2005). Acculturation level and postpartum depression in Hispanic mothers. *MCN: The American Journal of Maternal/ Child Nursing*, 30(5), 299-304.

- Beerli, A., & Martin, J. D. (2004). Tourists' characteristics and the perceived image of tourist destinations: A quantitative analysis—a case study of Lanzarote, Spain. *Tourism Management*, 25(5), 623–636.
- Berry, J. W. (1997). Immigration, acculturation, and adaptation. *Applied psychology*, 46(1), 5-34.
- Berry, J. W. (1980). Acculturation as varieties of adaptation. In A. Padilla (Ed.), *Acculturation, theory, models and some new findings* (pp. 9–25). Westview Press.
- Berry, J. W. (1990). Acculturation and adaptation: A general framework. In W. H. Holtzman & T. H. Bornemann (Eds.), *Mental health of immigrants and refugees* (pp. 90–102). Hogg Foundation for Mental Health.
- Berry, J. W. (1998). Acculturation and health: Theory and research. In S. S.Kazarian & D. R. Evans (Eds.), *Cultural clinical psychology: Theory, research, and practice* (pp. 39–57). London: Oxford University Press.
- Berry, J. W. (2003). Conceptual approaches to acculturation. In K. M. Chun, P. B. Organista, & G. Marin (Eds.), *Acculturation: Advances in theory, measurement, and applied research* (pp. 163–186). Washington, DC: American Psychological Association.
- Berry, J. W. (2006). Stress perspectives on acculturation. In D. L. Sam & J. W. Berry (Eds.), *The Cambridge of acculturation psychology* (pp. 43–57). Cambridge University Press.
- Berry, J. W., Phinney, J. S., Sam, D. L., & Vedder, P. (2006). *Immigrant youth in cultural transition: Acculturation, identity and adaptation across national contexts*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
- Berry, J. W., & Sam, D. (2016). Theoretical perspectives. In D. Sam & J. Berry (Eds.), *The Cambridge handbook of acculturation psychology* (pp. 11-29). Cambridge University Press.
- Bojanic, D. and Xu, Y. (2006). “An investigation of acculturation and the dining-out behavior of Chinese living in the United States”, *International Journal of Hospitality Management*, Vol. 25, pp. 211-226.
- Bornstein, M. H., & Cote, L. R. (2006). *Acculturation and parent-child relationships: Measurement and development*. USA: Erlbaum, Inc.
- Chakraborty, B. M., & Chakraborty, R. (2010). Concept, measurement and use of acculturation in health and disease risk studies. *Collegium antropologicum*, 34(4), 1179-1191.
- Chambers, I., (2014). *Göç, Kültür, Kimlik, Ayrıntı Yayınları*, 68.
- Chen, H., & Rahman, I. (2018). Cultural tourism: An analysis of engagement, cultural contact, memorable tourism experience and destination loyalty. *Tourism Management Perspectives*, 26, 153–163.
- Choi, C. H., Huang, S., Flaherty, J., & Khazaei, A. (2017). Segmenting wine tourists in Niagara, Ontario using motivation and involvement. *International Journal of Tourism Sciences*, 17(3), 198–212.
- Chun, K. M., Balls Organista, P. E., & Marín, G. E. (2003). *Acculturation: Advances in theory, measurement, and applied research*. American Psychological Association.
- Costigan, C. L., & Dokis, D. P. (2006). Similarities and differences in acculturation among mothers, fathers, and children in immigrant Chinese families. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 37, 723–741. doi: 10.1177/0022022106292080
- Crompton, J. L. (1979). Motivation for pleasure vacation. *Annals of Tourism Research*, 24, 425–439.
- Cuadrado, I., Ordóñez-Carrasco, J., López-Rodríguez, L., Vázquez, A., & Brambilla, M. (2021). Tolerance towards difference: Adaptation and psychometric properties of the Spanish version of a new measure of tolerance and sex-moderated relations with prejudice. *International Journal of Intercultural Relations*, 84, 220–232. <https://doi.org/10.1016/j.ijintrel.2021.08.005>
- Dann, G. M. S. (1977). Anomie, ego-enhancement and tourism. *Annals of Tourism Research*, 4(4), 184–194.
- Ding, D., & Lee, H. M. (2017). A measurement scale for food festival visitor experience. *International Journal of Tourism Sciences*, 17(3), 180–197.
- Dona, G., & Berry, J.W. (1994). Acculturation and acculturative stress among Latin American refugees in Canada. *International Journal of Psychology*, 29, 57-70.

- Emiroğlu, K., vd. (2003). Antropoloji Sözlüğü, Bilim ve Sanat Yayınları, 537, 731, 732.
- Escobar, J. I. (1998). Immigration and mental health: Why are immigrants better off? *Archives of General Psychiatry*, 55, 781–782.
- Escobar, J. I., & Vega, W. A. (2000). Mental health and Immigration's AAA: Where are we and where do we go from here? *Journal of Nervous and Mental Disease*, 188, 736–740.
- Everett, S., & Aitchison, C. (2008). The role of food tourism in sustaining regional identity: A case study of Cornwall, South West England. *Journal of Sustainable Tourism*, 16(2), 150–167.
- Falk, J. H., Ballantyne, R., Packer, J., & Benckendorff, P. (2012). Travel and learning: A neglected tourism research area. *Annals of Tourism Research*, 39(2), 908–927.
- Farver, J. M., Bhadha, B. R., & Narang, S. K. (2002). Acculturation and psychological functioning in Asian Indian adolescents. *Social Development*, 11 (1), 11–29.
- Foster, G. M. 1960 *Culture and Conquest: America's Spanish Heritage. Chicago: Quadrangle.*
- Gillin, J. L., & Gillin, J. P. (1948). *Cultural sociology: A revision of an introduction to sociology.* New York, NY: Macmillan.
- Gordon, M. (1964). Acculturation in American Life.
- Graves, T. (1967). Psychological acculturation in a tri-ethnic community. *South- Western Journal of Anthropology*, 23(4), 337–350. <https://doi.org/10.1086/soutjanth.23.4.3629450>
- Hsu, H. C., Cai, L. A., & Wong K. F. (2006). A model of senior tourism motivation—Anecdotes from Beijing and Shanghai. *Tourism Management*, 28, 1262–1273.
- Huang, W. J. (2012). Transnational leisure and travel experience of second- generation Chinese-Americans (Publication No. 3512396) [Doctoral dissertation, Clemson University]. ProQuest Dissertations Publishing.
- Huang, L., & Tsai, H. T. (2002). The study of senior traveler behavior in Taiwan. *Tourism Management*, 24, 561–574.
- Hung, K., Xiao, H., & Yang, X. (2013). Why immigrants travel to their home places: Social capital and acculturation perspective. *Tourism Management*, 36, 304–313.
- Hwang, W., Chun, C. A., Takeuchi, D. T., Myers, H. F., & Siddarth, P. (2005). Age of first onset major depression in Chinese Americans. *Cultural Diversity & Ethnic Minority Psychology*, 11, 16–27.
- Iso-Ahola, S. E. (1983). Towards a social psychology of recreational travel. *Leisure Study*, 2(1), 45–56.
- Jang, S., & Wu, C. (2006). Seniors' travel motivation and the influential factors: An examination of Taiwan seniors. *Tourism Management*, 27, 306–316.
- Johnson, K. L., Carroll, J. F., Fulda, K. G., Cardarelli, K., & Cardarelli, R. (2010). Acculturation and self-reported health among Hispanics using a socio-behavioral model: the North Texas Healthy Heart Study. *BMC public health*, 10(1), 1–9.
- Kim, B. S. K., & Abreu, J. M. (2005). Acculturation measurement: Theory, current instruments, and future directions. In J. G. Ponterotto, J. Manuel Casas, L. A. Suzuki, & C. M. Alexander (Eds.), *Handbook of multicultural counseling* (pp. 394–42). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Kim, J., & Iwasaki, Y. (2016). Role of leisure-generated meanings in adaptation to acculturation stress of Korean immigrants in Canada. *Loisir et Société/ Society and Leisure*, 39(2), 177–194.
- Kim, J. J., & Kim, I. (2019). Chinese international students' psychological adaptation process in Korea: The role of tourism experience in the host country. *Asia Pacific Journal of Tourism Research*, 24(2), 150–167.
- Kim, M. J., Lee, C. -K., & Bonn, M. (2017). Obtaining a better understanding about travel-related purchase intentions among senior users of mobile social network sites. *International Journal of Information Management*, 37(5), 484–496.
- Kim, J., & Stodolska, M. (2013). Impacts of diaspora travel on ethnic identity development among 1.5 generation Korean-American college students. *Journal of Tourism and Cultural Change*, 11(3), 187–207.
- Kim, M., & Thapa, B. (2018). Perceived value and flow experience: Application in a nature-based tourism context. *Journal of Destination Marketing & Management*, 8, 373–384.

- Kuo, B. C. (2014). Coping, acculturation, and psychological adaptation among migrants: A theoretical and empirical review and synthesis of the literature. *Health Psychology and Behavioral Medicine: An Open Access Journal*, 2(1), 16-33.
- Lavenda & Schultz, (2018). *Kültürel Antropoloji: Temel Kavramlar*, Doğu Batı Yayınları, 261.
- Lee, S.H. and Cox, C. (2007). "Acculturation, travel, lifestyle and tourist behavior: a study of Korean immigrants in Australia", *Tourism, Culture & Communication*, Vol. 7, pp. 183-196.
- Lee, S. H., & Sparks, B. (2007). Cultural influences on travel lifestyle: A comparison of Korean Australians and Koreans in Korea. *Tourism management*, 28(2), 505-518.
- Liebkind, K. (2001). Acculturation. In R. Brown & S.Gaertner (Eds.), *Blackwell handbook of social psychology: Intergroup processes* (pp. 386–406). Blackwell.
- Loureiro, S. M. C. (2014). The role of the rural tourism experience economy in place attachment and behavioral intentions. *International Journal of Hospitality Management*, 40,1–9.
- Luedicke, M. K. (2011). Consumer acculturation theory: (Crossing) conceptual boundaries. *Consumption Markets & Culture*, 14, 223–244. doi: 10.1080/10253866.2011.574824
- Magnini, V.P. (2010), "The influence of collectivism in restaurant selection: a sentence completion experiment", *International Journal of Hospitality Management*, Vol. 29, pp. 191-193.
- Maslow, A. H. (1954). *Motivation and personality*. New York: Harper & Row.
- Moon, B. Y., Yang, S. H., & Lee, T. J. (2019). Married immigrant women's VFR tourism as the way to ethnic minority group acculturation. *Journal of Tourism and Cultural Change*, 17(4), 544-561.
- Moscardo G., Pearce p., Morrison A., Green D. and O'Leary J.T. (2000). Developing a typology for understanding visiting friends and relatives markets, *Journal of Travel Research*, 38, 251-259.
- Moutinho, L. (2000). *Consumer behavior*. In L. Moutinho (Ed.), *Strategic Management in Tourism*, Wallingford, UK: CASI.
- Questa, P. G., Karunaratna, A., & Chong, I. (2001). Australian Chinese consumers: Does acculturation affect consumer decision making? *Journal of International Consumer Marketing*, 13(3), 7–28. doi: 10.1300/j046v13n03_02
- Pearce, P. L. (1988). *The Ulysses factor: Evaluating visitors in tourist settings*. New York:Spring-Verlag.
- Pizam, A., Neumann, Y., & Reichel, A. (1979). Tourist satisfaction. *Annals of Tourism Research*, 6, 165–197.
- Rasmi, S., Ng, S., Lee, J. A., & Soutar, G. N. (2014). 'Tourists' strategies: An acculturation approach. *Tourism Management*, 40, 311–320.
- Redfield, R., Linton, R., & Herskovits, M. J. (1936). Memorandum for the study of acculturation. *American anthropologist*, 38(1), 149-152.
- Rudmin, F. W. (2003). Critical history of the acculturation psychology of assimilation, integration, separation and marginalisation. *Review of General Psychology*, 7, 3-37.
- Ryder, A. G., Alden, L. E., & Paulhus, D. L. (2000). Is acculturation unidimensional or bidimensional? A head-to-head comparison in the prediction of personality, self-identity, and adjustment. *Journal of Personality and Social Psychology*, 79, 49–65. doi: 10.1037/0022-3514.79.1.49
- Rudmin, F. W. (2003) Critical history of the acculturation psychology of assimilation, separation, integration, and marginalization. *Review of General Psychology*, 7(1), 3–37.
- Sam, D. L. & Berry, J. W. (Eds.). (2016). *Cambridge hand-book of acculturation psychology* (2nd ed.). Cambridge University Press.
- Scott, D., Lee, S., Lee, J. J. Y., & Kim, C. (2006). Leisure constraints and acculturation among Korean immigrants. *Journal of Park and Recreation Administration*, 24(2), 63-86.
- Segal, M. N., & Sosa, L. (1983). Marketing to the Hispanic community. *California Management Review*, 26(1), 120–134.
- Shen, Y., Morrison, A. M., Wu, B., Park, J., Li, C., & Li, M. (2018). Where in the world? A geographic analysis of a decade of research in tourism, hospitality, and leisure journals. *Journal of Hospitality & Tourism Research*, 42(2), 171-200.

- Seitz, V. (1998). Acculturation and direct purchasing behavior among ethnic groups in the US: Implications for business practitioners. *Journal of Consumer Marketing*, 15, 23–31. doi: 10.1108/07363769810202655
- Sekhon, Y. K., & Szmigin, I. (2009). The bicultural value system: Undertaking research among ethnic audiences. *International Journal of Market Research*, 51, 751–771. doi: 10.2501/s1470785309200955
- Smith, S., & Young, P. D. (1998). *Cultural anthropology: Understanding a world in transition*. Allyn & Bacon.
- Stodolska, M. (1998). Assimilation and leisure constraints: Dynamics of constraints on leisure in immigrant populations. *Journal of Leisure Research*, 30(4), 521-551.
- Stodolska, M., Peters, K., & Horolets, A. (2017). Changes in recreation participation in natural environments after immigration among immigrants in the US, Netherlands, Germany and Poland. *Leisure Studies*, 36(6), 811-824.
- Şeker, B. D., & Sirkeci, İ. (2014). Birleşik Krallık'daki Türkiye kökenli kadınlarda yaşam doyumu: kimlik, kültürleşme ve ayrımcılık. *Türk Psikoloji Yazıları*, 17(34), 69-81.
- Şeker, B. D. (2022). Educated Syrian Working Women: Evaluation of the Acculturation Process. *Migration Letters*, 19(6), 869-879.
- Şeker, B. D. (2022b). Kültürleşme ve Turizm İlişkisi. *Van İnsani ve Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(4), 139-154.
- Tajfel, H., & Turner, J. C. (1979). An integrative theory of intergroup conflict. In W. G. Austin & S. Worchel (Eds.), *The social psychology of intergroup relations* pp.33-47). Brooks/Cole.
- Thomson, M. D., & Hoffman-Goetz, L. (2009). Defining and measuring acculturation: a systematic review of public health studies with Hispanic populations in the United States. *Social science & medicine*, 69(7), 983-991.
- Tsai, S. -P. (2012). Place attachment and tourism marketing: Investigating international tourists in Singapore. *International Journal of Tourism Research*, 14(2), 139–152.
- Ueltschy, L. C., & Krampf, R. F. (1997). The influence of acculturation on advertising effectiveness to the Hispanic market. *Journal of Applied Business Research*, 13(2), 87–101.
- United Nations. (2020). *International Migration Report 2020*. https://www.un.org/sites/un2.un.org/files/wmr_2020.pdf
- United Nations Development Programme. (2004). *Human development report*. New York: Oxford University Press.
- Urbiola, A., Willis, G. B., Ruiz-Romero, J., & Moya, M. (2018). Does a multicultural perspective shape unbiased minds? The moderating role of outgroup threat. *Journal of Applied Social Psychology*, 48(11), 608–617. <https://doi.org/10.1111/jasp.12551>
- Verkuyten, M. (2005). Ethnic group identification and group evaluation among minority and majority groups: Testing the multiculturalism hypothesis. *Journal of Personality and Social Psychology*, 88(1), 121–138. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.88.1.121>
- Verkuyten, M., & Yogeeswaran, K. (2020). Interculturalism and the acceptance of minority groups: The role of political orientation. *Social Psychology*, 51(2), 135–140. <https://doi.org/10.1027/1864-9335/a000404>
- Yang, T. (2010). “Investigation of consumer acculturation in dining-out: a comparison between recent Chinese immigrants and established Chinese immigrants in the greater Toronto area”, MA Thesis, University of Waterloo, Waterloo.
- Yeh, C. J., Inman, A. G., Kim, A. B., & Okubo, Y. (2006). Asian American families' collectivistic coping strategies in response to 9/11. *Cultural Diversity and Ethnic Minority Psychology*, 12(1), 134-148.
- Walker, G. J., Caperchione, C. M., Mummery, W. K., & Chau, S. (2015). Examining the role of acculturation in the leisure-time physical activity of South Asians living in Canada. *Journal of Science and Medicine in Sport*, 18(2), 156-160.
- Ward, C. (2008). Thinking outside the Berry boxes: New perspectives on identity, acculturation and intercultural relations. *International journal of intercultural relations*, 32(2), 105-114.

- Ward, C. & Szabo, A. (2019). Affect, behavior, cognition, and development: Adding to the alphabet of acculturation. In *Handbook of Culture and Psychology*. doi:10.1093/oso/9780190679743.003.0020
- Weber, K., Hsu, C., & Sparks, B. (2016). Same but different: Chinese-American and Mainland Chinese Consumers' perceptions of and behavior in a service failure situation. *Journal of Travel & Tourism Marketing*, 33(4), 471-496.
- Weinreich, P. (2009). 'Enculturation', not 'acculturation': Conceptualising and assessing identity processes in migrant communities. *International Journal of Intercultural Relations*, 33(2), 124-139.
- Winick, C. (1961). Anthropology's contributions to marketing. *Journal of Marketing*, 25(5), 53-60.

EXTENDED ABSTRACT IN ENGLISH

Tourism, Global Human Mobility and Acculturation

In this study, the concept of acculturation originating from globalization and global human mobility has been evaluated mainly within the framework of the social anthropology discipline. Moreover, The phenomenon of acculturation in terms of immigration and immigrants is discussed, and examples of acculturation that occur due to human cultural contact in tourism and travel organizations in various geographies are given.

Within the acculturation framework, the concepts of assimilation, voluntary assimilation, syncretism, ethnic identity, and culture shock were also discussed, and human relations and social behaviors that emerged due to acculturation were reviewed. Adaptation of minorities to dominant cultures, interculturality, multiculturalism, social diversity, and the ethnic difference has recently had an important place in social studies.

As a result of the contact of societies or cultures, acculturation phenomenon or cultural change can occur either in a culture or in each culture that comes into contact. And generally, after acculturation processes, individuals' behavior, attitude, cognition, personality, language, relationship, and cultural orientation may be affected, and changes or syncretic structures may occur. With developments in world travel, global communication, mass media, and the flow of cultural goods, almost everyone is affected by intercultural contact and globalization (Arnett, 2002; Rudmin, 2003; Ward, 2008). As a result, cultures, and identities are constantly being negotiated and redefined to adapt to these changes and developments.

Berry's (1997) model, which is the most widely discussed acculturation approach in these identification processes, suggests that minority individuals are concerned with two issues: maintaining their ethnic heritage, beliefs, and traditions on the one hand and adopting those of the dominant culture or society on the other. The phenomenon of acculturation due to globalization and global human mobility, which we feel in most geographical regions, means the formation of syncretic cultural structures in people and societies.

The possibilities and forms of syncretism increase when there is contact between cultures due to certain geographical, economic, and linguistic factors, migration, trade, co-location, colonization, etc. In different religions, syncretism occurs through the borrowing of gods, religious forms and interpretations, and changes resulting from cults' identification. Thus, acculturation can be defined as the process by which, as a result of the more or less continuous relationship and interaction of two or more cultural groups, one of the groups accepts the cultural elements of the other, and a new cultural composition emerges.

The development of this field of acculturation research has coincided with a rapid increase in global migration in recent years (United Nations, 2020). The demands of the minority group to change in order to adapt to the majority culture or - at the other end of the political spectrum - the desire to nurture societal diversity and ethnic difference within models of multiculturalism or interculturality and to allow minority members to retain their distinct identities have dominated not only political discourse and media but also social scientific research (e. g., Barrett, 2013; Cuadrado et al. , 2021; Urbiola et al., 2018, 2017; Verkuyten, 2005; Verkuyten & Yogeeswaran, 2020).